

שטאטמאנעם-פריז
 8 נומער 20 גרעסן.
 פירעס פון רעדאקציע און פערמאנענציע:
 Częstochowa, Aleja 6. telefon 201.

א כתיבה וחתימה טובה און א גוט יאהר
 יונגען פיר אונזערע געזעהרע לעזער און אבאנעמען,
 טאנעמען - געזעהר, מיטארבעטער און קערעספאנדענטען,
 אין לאנד און אין ארויסלאנד, איבערהויפט אין ארץ-
 ישראל און אמעריקא, און דעם גאנצען 5757 - ישראל.
 רעדאקציע און אדמיניסטראציע

א גוט יאהר!

אדעם מיינע געזעהרעט יודישע בעוועגער פון משענסטעכאדאן און אויפגעקעגנע
הוינט איך צו ווערן געטעם יעדער פיעל גליק און צולידענהייט.
אלעם צייען פון אכטונג ברעגן איך ארויפן אין דער רעדאקציע. משענס-
טעכאדאן צעמאנען "500 רעדאקציע צום צומעלען פאר די היינטיגע וועלט!
צעמאנען אינסטיטוציעס.

W. Krzemiński wł. kina „Odeon“.

א ג ו ז י א ה ר !
אלץ מינע געקערט יודישע צענוכער פון משכנמאכטע און אומגענעד
חינוש איך צו ווער גייעם יעדער פיל גליק און צופרידענהייט.
אדס ציכען פון אכטונג טראג איך ארומ אין דער רעדאקציע „משנע
משכנמאכער ציטונג“ 200 ולעסע צום צוטיילען פאר די הונדע וועלכע
מוגע צוועקען.

W. Gogut w. kina „Nowosci”.
 א כתיבה והתיסה טובה
 חנוש איך פון נעצהרסער
 קונישאפט, פאמיריס, פריינד און בעקאנטע
 ש. נ. קויסמאן, אלטע 8

א כתיבה וחתימה טובה
וינשקן מיר דער ג' קונדשאפט, קרובים, פריינד און בעקאנטע
אייזיק אבראםאז'על און פרוי

א. כתיבה וחתימה טובה

3. מַעֲרָק מַעֲרָק
 רַחִים יוֹדֵעַ !!!
 זֶאֶר דָּאָס נִייעַ יֵאָהֵר זײַן
 גוט און זײַט ווי
 „פּרמל“ = ווייז.

MIŁKNE POŻYTECZNE

BYT
ŚNIEGOWCE
KALOSZE
«PEPEGE»

BY
ŚNIEGOWE
KALOSZE
«PEPEGE»

«PEPEGE»

KA FABR.

אלנאמאנע שמריכאן.

דער לעצטער קאנגרעס און צוריק

[illegible]

רעם פערברייטערן די יודישע טונגען
אריינגעפארן אויך נישט-זיניגסען
 א נעצירקס אז אויך די מללען פון
 זיין האט קענען נעשטאנען דעם פון
 א וויסנדיג ארבעט און א"י, וועגן
 א נעמערען אויפגעקענען שווער
 פלען פאר אן אלע צוהערער
 דער גרויסער פלעקס-טראכט.

דו פנסיה גדולה און חיצון האט זיך

[illegible]

די לעצמע געזעהענישען און איין
 זען אויפגעפרעפלט דאס הארץ
 גאנצען יודישען פֿעלקס און גאר
 דעם פֿעלקס, און גאר און מען נישט
 ויהאנט צוליצע ד? ידעווער דעם
 זען און און דעם שטענדיג רוצחים
 אכטען גאר זענען געזען יעדער
 שונע מעשים, און גאר פֿעהר ווע-
 פֿיר געקערקט און דער אויספֿעה-
 ג און דער ענגלישער ארמייסט-
 צייק, און דעם אויפֿן דעם שוויי דעם
 אפֿערשונג פֿערט ווי, אפֿער פֿער פֿערט
 ווי, און זענען שטעלע אויפֿ-
 ע קינדער, אויפֿ דעם קינדער פֿון
 זענען פֿעלקס, העלעך האבען פֿון
 גאנצער פֿעלקס געזען און ווע-
 זען און דעם פֿערט ווען יעדער-
 ווער פֿעזיצעט, און אונזער
 געזעהן.

אויך שפעלט אונז צוטרירען דאס
צו מיר וועלען מיט מעלכער התלהבות
שפעטער מילונקס אונזער יונגער

אונזער חתנישער בילאגס.—עלנאפאנג און ווירליט.—דעם פרינסערויבן האט נישט קען חשק.
שליפעס קען טעטיגעכייט.—אין קען כולל מין נישטע.—ארץ גבם אלטען.—גייע פאנג.—
ארץ-ישראל ארבעט.—מי'נאמט א נע יאהר.

דער געבירעס פאר פאטשעלען
ען, בקיצור, ס'זענען עסס נעסחון,
און פאטשעלע שמועסען מען און
נרויס לעך, און דער נעלד - רוחק
נרויס, פאנער דעם אהרס דאס
ען, מען טאנעט אונז אויך, גע-
פאליכטען אונזער דער ער
א פאר אונזער חזקע, אז מען
שפדערען, מען לעיסט גיטע פא-
מען, אויף דעם און מען א מא-
דראט און אויף דעם יענען פאר
גירנער...

אונגען אין אונזער שטאָטס-וו-
ען לעבען און וואס איזאר גאר-
ט נעמען געהערן, פיר האבען
נעמע א פירט דעמער נישט גי-
ט און ווי דעם פילעל ויף גרונדען
נישטערן, נעמען איף נישט קען
צוראל אויף צוגעשטעלען א פיר-
ט.

פ' למשל הָטַם טען נעמקנס און
 און כמעט ויכער געזען או עס
 זען און דעם נאָר פערקומען קהלה
 זעלען און ס'האט זיך עפנט צו שוין,
 וועט עס דאס זעלען און דער נישט
 עס זאגן או ס'וועט פערזעלען אר-
 , און טען האט זיך שוין גאט

דעם הורשטשטאטליכע קאנטאקטעס
גען פון די יודען און טלע גלות-
גדעק אין שטערניג קנג פארברונקן
פון דע הורשטשטאטליכע קאנטאקטעס
פארשטאנדען פון דעם טאג און
לפנין ים הוינגען פון לענדע אלס
ינגער.

בצ אונגון מן פילען וועגן מן קעס-
 מונשער היינטיגסט במשך דעם לעצ-
 תן וואהר קמן ענדערונגען זונם נאמען
 דאס פארנעקטע, די געוויסע-גע-
 וויסע דאס וועגן געשטעלט געמ-
 אן מן אונגען מונשערעוועס מן
 מן אונגען געבן די פארנעקטע מן
 מן פארשן זונם דאס האבען געשט-
 געווען די שעה, דעם פארשטע-
 מן העלפן דאס דורשטעמלעכע
 גען מן פולען מן נאך מן קעס-
 גען יאהר דורשטעמלעכע גע-
 ווען.

[illegible]

און דאס ריזס זיך אטמערסטען
הייב רעד עקטאטוסער לאנג פון
ליטען יורענטום, העפענ'ס עקטאט-
אע פאזיציעס עס העלפן זיך און
עקטאטען הינטעל דאס גלויבט
ען זי פערדעט און זעך עניום-
זי.

יו שפער-שרוף און פרוץ אלץ
 ע' הכפחית נישט ליכטער נעמערען.
 ווריער שטריקט און פויר
 אכטעס שפער און דאס אפאל
 הער, אונטער דער שפער-לאפט
 א פרוץ און פויר שפער-לאפט
 אונטער-פליצט, פרוץ דאס
 א פרוץ און און דאס פרוץ-פריזען
 א פרוץ-פריזען דאס פרוץ-פריזען
 דאס פרוץ-פריזען שפער-פריזען
 דאס פרוץ-פריזען און נאך אלץ
 ליבער גאט אלטען.

יורוש-נאציאנאלען לעבען איז
 מיליטען יודענטום געשך דעם
 גענאנען ט סך פארהערט, דער

ס' פיהם מען יוד שוין אויב גר
זען, ס'י' יחד מעכס מען ע שמו-
השבוין הנפש, שוים' בוכהשטע-
לשון רוקם מען עס גילנאס, אויב
זי יט פורהנען עפעס צו טאנען
דער גיטש וואו מען שלץ טאנען דעם
טאט, צווייגליכעלען וואו הינען
ס'האל, דו לעצטע שורה.

זאלן דער שטעקט יאָהר תרמ"ט, און
 יאר ו'ך טאָקאָומיקען און ווערן
 דאָס יאָהר האָט אונז, צ'טן
 ספעציעל אונז שטענשאַפֿטשער
 נענענען.
 זיין שלעכטנעם שטערמישען לעבען
 מען ווען און פֿאַר ענעם נע-
 זן נעמארן, דער אונטערשט-
 שט און פֿאַר און זיין ארבעט
 טונזענער, אָם וועט מען הי-
 קירטען אונטערשט, דו דו
 נעמען ווען אפּטערשט און
 גלעכע ו'ך און זי מענטש נרוי-
 שטערשט, האָט אונטערשט האָט מען
 אונטערשט האָט אונטערשט
 און פֿילען, דאָס נעלעכטונג און
 נעמען און בערעכער פֿערנעקערשט
 אַזען, מען גוט ארבעטער-הער-
 שטערשט טאָמער, א נעלעכט-

3

דער רעוואלוציער אפטייטש ביי דער יודישער עלטערן, דעם סטאנדעל פון אונזערעם פאר דעם האנגען פון ערציהונג פון בילדונג, חיל פון ערקלערען פאר פאר גרויסע תורמאטאמאליכע שטערנען. זענען פון דעם יודישן און פוילישן. זייער האט אלע פארט וועגן ערציהונג וועט דער מעגלעכער נאך פון קאמפאניע, פון ראנז-פראנס, פון קאנען דעם יודישן ערציהונג פערשטעהן, זייער יודיש קאנען זי נישט אנטקענען. העלען קען קען בשום אופן נישט זיין קען נאכער אויף דעם רעוואלוציער פראגראם. וועט-פראנץ דעם ערקלער און צוהר, העל אויב פאר העלען זייערנאכעלענען דעם שוין דאס נאכערע דור זיין פערער צו אונז — און זייערעלע שטערנעלע וועלען פאר א צוהר לעבן, בעוואנדער און דעם שוואב אויף פון א פערער זעט זייעלען נישט רוכטונג. דער יודישער שטערנעלע האט הענדעס זיין זייערעלע האט צו נעמען זייער קינדער דאס פוילישע ברויט, האט הענדעס שטערנעלע פאר זייער צו בילדען און זייערעלע דעם הענדעס שול-בילדונג, און קינדער זעלען האנגען א קראם פאר פאר, א מעגלעכעס זייער צו פער-זעלען אויף ברויט, פאר זייער אויף זעלעלען אויף פארזענדער פראנץ:

און שפּרעג צו געבען מ'ן קינער
תכלית און לעבען, הי אזוי ווארג
אין שפּער פאר נאָן נאכטן האט מ'ן
אין אַן אַזאן קינער וואָל פאר גאנצן שפּער-
צאמטן שפּערען, וואָל וואָ גאנצן שפּער-
געבען וואָ מ'ן שפּערען אַזאן אַזאן דע-
גאנצן האט גאָר אַזאן יודישע צירח
דאָס גאָר און אַזאן אַזאן אַזאן אַזאן
און לעבען: צו האט מ'ן קינער דאָס
וואָרענען גענוג און דאָס געזעל-
נען אומגעגאנג און מ'ן האט דאָס,
און מ'ן וואָל גענוג און גענוג און דאָס,

און אויב רעד יודישער קאסער
קען זיך די דאזיגע פראגען שטעלען
קען ער אויך פאליט מוזען נאכקלע-
נען און נאכפראכטען: וועס האט
דינען צוריהונונג האט היינט געגעבן
קען קינד א יודישען יפוד? און ער
קען פאפאס פערשטעהן, אז יודישע-
נעס און מער היינט פאר שעה הע-
נאנלעכען אונטערזוכט מין די

זון גלות רחשס ויך קפן מי צו העל-
 קן ופערע ברויזער, און דאס האט די
 נוצע וירשע קעלט צו אלע אנהער
 יכמען און רומטונגען האבען ויך
 רומטונגען און דער הילפס - אקציע
 פון אויפזיין פון אונזער יאוב און
 גער.
 יא, אויף דעם געזיכט, אויפן גע-
 זעט פון נאציאנאלער אויפגאבן-ארבעט
 זון מי האבען מיר אין יאהר דרעס
 הר ברויזע פארשטאנען געשטעט.

נוסען נרשען אויף אלע שראפטען
 שפוצהארפען די אלטע פשוט'ס און
 נעמען נייע, האט העלען אפער בע-
 נד היטשטאמען. היינט זיך אפער
 וועט און דאס מיניסטעריום האט
 נעם נייעס קען חשק זיך צו שפילען
 און האלען און היל ריקע, א סיואל
 גרולונג בלעבען געם אלטען.

און די קהלה ה'רשטעט, די פרינסים
די דאָרעם פֿיחלען יוד שוין אזוי-
די טעמלונע אלעס געקערטעלען,
און האבען נאך געטראָגען די שני-
סן שטער ויז וועגן שוין נישט גע-
קען די רעקסם, און דאָרטעס געהט
אויף אלע אויפפיר, און אַלעס גע-
הט פֿרעגלען וואָס מן שחמה-קעגנראל
און וואָל אַריבערגעהן פֿעסט ה'נאָרגענישט
אינעםמוצינס הערען נישט גע-
לעבט, וואָס וואָס דאָס אַ פֿעלס-הער-
דער דער פֿעלע און צובראָכען, דער
יבן: אַויסגעקערטעלען און קען געלד
נישטאָס...

און קולטורעלען לעבן אין אוראל
רנישט פארגעקומען. דאס שול-העזען
און ווען נישט געקומען היסטעריע, אמת
און יודישע געזאגטעס נעמען בויזע א
געזען געפירט, אבער מ'האלט ון שוין
האלט וועלן פערטע. קען שיינען-
דינגע אין דעם חדרים און נישט צו-
מאנען קעמערען, און דעם קינדער שפיל-
און ווען היסטעריע אין דעם פאטערלעך
לעבן. שטערט נאר אין דעם פערטע
ש"ה שולען, האט ווען הערען פער-

יורישען למידונג, קר העם דערקענען.
 צו יורישעכט און א גרויסע העלפ
 פאר וויר, און נעמט וויר צוזאמען פון
 די פערשידענעסטע משפחות און
 פונקטן. העלכע מ'קען נישט גיך אויס-
 לערנען דאס קונד, הייל זי פארערן
 צו ערנסטע פוסטעמאטישע ארבעט פון
 יאהרען, און א שפעטע אויף דער
 נאכט! פון דעם קינד נישט נאר און
 דער שולע, נאר נאך מער הויך דער
 שולע, און דער חיים.

הארם וירשקטס האָסט נישט נאָר
צו פֿרשטעקן א קאָמונעל פֿון א
נביא, דאָס מוז אויך מער הי צו האָ-
בן א אַהונג פֿון גמרא, צו קענען
אָבערלענען א רין און, קיצור שלחן
ערוך, און צו קענען דאָסגענען. יו-
דשקטס האָסט אויך צו געבן דעם
קינד א יודישן געזונט, אויס צו פֿע-
קענען און און ווען נאָכט פֿרעגט-
פֿלענען דו הויפֿט פֿאַרלאָסן פֿון דער
יודישער עטיק, טען מוז ענטשיקלען
דו פֿערבאָרגענעסעס פֿערנעם און ווען
דאָס ברענגען אז ווען זאלען שולען
אין דער נאָכט פֿון דעם קינד עס
וועל שטענדיק נאָך, אלס קראַפֿטקענער
מענטש שטען אונטער דער השפּעה
פֿון די ראַזונע געזונטלעך און אַהנדי-
קען.

עס ראם איז דאס פראבלעם פון
יודישער ערציהונג, א גרויס, א שווער
פראבלעם, שווער פון מצד דעם ממשי-
לונגן חסר און לערנטשטף האט מען
סאזוי קינדער געגען, און אין מצד
דער גרויסער פערזאנלעכער שוועריג-
קייט צו עררעכען אין די קינדער
דאס פאפולער צו לעבן צו דער יודישער
קולטור, שווער אויך אויס א אנדערן
גורם: פיר לעבן און נלות — און
פערשידענע אונטערנעמטשאפטליכע און
אונטערנעמענע, פאפולער וועגן שונאים
פון דעם יודישן פאלק, וועלכן שרייב-
ברענגען א חלק צווישן די יודישע
לבושים און די אנדערע ענינים,
אנדערע ענינים געבארט דאס קינד
העכען צום לעבן, און די יודישע
לבושים וועגן גאר... למוד קודש —
אין פאפולער פון דעם קודש פאלק א
הקדש, פון מען פערמאנעט און
פערשטאמט פאלק פון די קינדער די
רעוועג לבושים, שטעלערסטען שווער
פאל פיר האבען נישט די אונטער-
שטעלונג מצד דין עלמערן.

מיר מוזן זיך שטער וועגן; און
 דער שטער שרעך די שווער שוין
 געקעמפן; צו דער שערשטענדנס פון
 דער חופת נסמט און דעם אחריות
 האט מיר האבען לנבי דעם יונגען
 דור, און שוין א גרויסער שרם נע-
 שטאכט געהארען, און מיר קאנען נא-
 ען אן זי העלען נישט מיט קליט
 יעדע זיך בעצעהען צו דן דעוועג שרם-
 ען, נאר אנטפלעמען און זיך שטחק
 אין דער גרויסער ארבעט.

[illegible]

שבער לשפור נישם וסרגען, פ'נעמט
 נ' יאחר, מיט גיט כחית, מיט פיר-
 שער ענטערען העלען פיר ויך עמען
 ויך דער ארבעט אויף אלע עביסען,
 מיט אלע ציטונען פון אוונער לעבנסען,
 יום, אויב-אל חטט א קטל פון לע-
 יען ענטערען, און פ'נעמט ויך :
 החל שנה וברכותיה.
 ריפא.

קער בײַענ.

איבער 80 יאָר האט אונזער פּאָל
דורך זײַנע בעסעס קינדער, דורך מײ-
אונערס-דילובע און אונערס-עטלעכע
שריפט, געשריטעלט די ארץ-ישראל
הומענישען, אין העלצע עם האט גע-
קערט פּאָליטיש און מיט און גל-
דירט. די שריפט האט און נעמט
געמאכט געטאן דער ערשט און
האנדער-שריפט, מלכות העלמען אויף
דעם אייגענעמען שווער פון נעלד
און פּענשען, העלצע און העלמען הער-
גערס דורך צושטאנד און האט די גע-
פאלקערונג העלען און זיט געגעבען דורך
פּראַקטישן, די צייטונגען האבן די
געלדער שריפטגעטען פון אונזער פּאָל
הערהאלט און די שטענען, העלצע הא-
בען די רייזע שריפט און ארץ-ישראל
געטעט און עס דערשט מוט ווער
לעבען בעצאחאל, וועגן צו דער אר-
בעט געמאכט מיט געזאגט און פּענ-
שען וועגן און ארץ-ישראל געט-
ען געמאכט פּרעכטיגע ישרוים, האט
דורכגען שיינ חלום, ער וועגן געשט
בעהר זיי החלום, טאט קעטען פון
געמאכט פאר טעל געש-ווערן, העל-
טע בעטען ארץ-ישראל און פאר אינו
ווערן וועגן אונזערעפּאָלער קעט-
ען און מוט פאר טעל אונזער אר-
בעטען אין גלות און די שווער פון-
טעטען, האט מיר לעבען איבער און די
גלות-לענדער, בעהר גרויסע געטען-
געטען ער און די הערצער חול ויך
ארגעטלעכע דער נאש-הערס, הענדען
מיר אונזערע בלוקען נאך ארץ-ישראל,
האט עס הערט הייזער געטען דער
הערצער יודישער טעריטאריעלער
לענדער, האט עס אין דער צוקונפט
האט די שטעט פאר אלע שטעט פון
אונזער פּאָל און אלע לענדער, האט
געטען זיך.

אונזער שוואגן האבען אבער נישט
געקענט פערשטענדן אונזערע קעמפל-
ען און אונזער אוועלעבונג און ווען
האבען וויר פערשטענדן צו געבען דעם
וויזשען פאלק א קעמפארענעם קלאם.
די האבען געזעעלט אונז צו פערשע-
לען און הארן, ווי האבען געקעמפלעט
און אונזער יאוב און אונזער דין און
בלווע ארץ-ישראל הימלען, ווען האבען
איר עס געהאט אונז געקעמפלעט, און דער
שווער האט אונז פערלירט, און מיר הא-
בען פערשטעלען און פערשטעלונג און
מיר האבען דערנעבן איבערגעלאזט אונז-
געבען אונזער קעמפל פאר אונזערע
געזעלענען ענינים.

[illegible]

דאס ירושען קעגן נאך
 נים דו סופלען צוריק אויפצובויען
 ין חורבות, האט זענען דורך ערשטי-
 צע ריזיגס נעמאלס געהארקען, נאך
 נים גרעס וך מיט דעם גרעס יאהר
 געוואסענען דו סופע פון אצן סיל-
 פון שונט פאר דעם קריג-ישראל
 האט זאל איהם ערמעלונג און פער-
 לויק פון יאהר תר"ץ דעם ער-גענוץ
 אין ארץ-ישראל פועל צו פערנעסערן.
 דו געסעט און חירקומסעט תשובה
 געווערע שונאים פון דרייטען און פער-
 עטער פון אינגעלינגע העם זען, דעם
 זענען דו מיטלען פאר דער פער-
 שטערקונג און שפילען פערנעסערונג
 און אוועקעט פאנציעס און א"י.

**POT I NIEMIŁA WONA
RAK NOG I PACH**

WYWAR ZNANY NIETRAPIONY
OD 75 LECIA

SUDORYN

WYKONANE PRZEZ
FABRYKĘ MIĘDZYNARODOWĄ
„AP. KOWALSKI”
WARSZAWA

א תפיד'יש מעשה'לע.

(מערמז. קוממ.)

[illegible]

בעערפייט דורך ש. צ. ועצער.

אין נישט אלע פאל אין גאס אין ירושלים

ישראל חתום על שם הממשלה

[illegible]

רמסקי חטם בעואצקלס אין וואדאססקער שטיין
בעל ביום מתוקין חרת 15 ול, מאד ארץ ישראל.
סט, בראגאטשקעס 10 ור, 8ט'ן ישוב און
א"י, 5 ור, 6ט'ן שטעטל 5 ול. מאד'ן בית-רחם.

נושם שבמערב אויף דו קאלטאמאץ קאפסן
פון ביילד וועגן דו פרויען נושם געזעכערט

Redaktor Israel PLOETIER

PŁOMIENIAC
Wydawca R. BOCIAN

WYDAWCA R. BOCIAN
 DRUK R. BOCIAN

לעצמער סטאנס 10 אה.

LAN I-aza leja

Redaktor Izrael PŁOCIER Wydawca R. BOCIAN Druk R. BOCIAN Ł-aza 4-leja